

Bron:

Ginjaar-Maas, N., Leenderse-van der Meulen, M., Brouwer, N. (red.) (1997). *Kwaliteit op 254 percelen. Eindrapport van de visitatiecommissie tweedegraads lerarenopleidingen*. Den Haag: HBO-Raad.

Bijlage 4

Beoordelingskader

Het beoordelingskader bestaat uit een 'drietrapsraakket':

- a De meest globale formulering van het kader is te vinden in de brief van het bestuur van de HBO-Raad aan de instellingen (d.d. 5-7-1994). Hierin staat beschreven welke onderwerpen en zwaartepunten voor deze visitatie met de instellingen zijn afgesproken. Aan deze *terreinafbakening* is de commissie gehouden.
- b De afspraken met de instellingen zijn door de commissie uitgewerkt in de vorm van *evaluatievragen*, die op hun beurt zijn uitgesplitst in aandachtspunten (in het schema wordt hiernaar verwezen met de schuin gedrukte nummers). De *aandachtspunten* zijn gespecificeerd voor het domein van de tweedegraads lerarenopleidingen en geven richting aan de kwalitatieve sterkte-zwakte-analyse die de commissie voor elke instelling uitvoert. In de aandachtspunten expliciteert de commissie wat zij beschouwt als kwaliteit in een tweedegraads lerarenopleiding. Deze explicitering is uiteraard normatief, echter niet in absolute zin, want de aandachtspunten laten met opzet ruimte voor de eigen keuzes van de instellingen. Zo wordt bijvoorbeeld in aandachtspunt 11 wel gesteld dat de opleidingsinhouden in een functionele relatie moeten staan tot de beroepspraktijk van tweedegraads leraren, maar niet waaruit die relatie precies zou moeten bestaan.
- c Teneinde maatwerk te leveren bij het bezoek aan elke instelling bestudeert de commissie het zelfevaluatie rapport aan de hand van de aandachtspunten. Op grond hiervan beslissen de leden welke aanvullende informatie zij wensen en welke *vragen aan gesprekspartners* in de instelling zij zullen stellen.

De aandachtspunten in het kader zijn gericht op drie *organisatieniveaus*: de hogeschool, de sector/ faculteit en de opleiding. De indeling naar niveau berust op de voldoende redenering. Op *hogeschoolniveau* wordt gevraagd naar beleid op hoofdlijnen en de bijbehorende facilitering. Op *sector/faculteitsniveau* wordt nagegaan wat de leiding/staf doet aan inhoudelijke sturing, coördinatie en procesbewaking van het werk van de tweedegraads lerarenopleidingen. Op *opleidingsniveau* wordt nagegaan hoe docenten het primair proces gestalte geven in samenwerking met elkaar en in relatie tot sector/faculteitsbeleid.

Tussen de onderwerpen en organisatieniveaus in het kader bestaan natuurlijk vele *samenhangen*. Bij de indeling, formulering en presentatie van de aandachtspunten is ernaar gestreefd deze samenhangen voor zichzelf te laten spreken. Op twee samenhangen moet echter nadrukkelijk worden gewezen:

- Onderwerp 6, 'Organisatie en beleid' houdt verband met alle voorgaande onderwerpen. Dit blijkt onder andere bij onderdeel 6.3 'Kwaliteitszorg'.
- De gedachtegang in het kader over de onderbouwing, uitvoering en evaluatie van het curriculum van de tweedegraads lerarenopleidingen is te vinden in de onderwerpen 1, 2 en 3, met name de opeenvolging van de aandachtspunten 1, 3, 5, 6, 10, 11, 12, 13, 14 en 56. Hierbij vestigen de punten 10 en 14 de aandacht op de vraag in hoeverre en in welke opzichten het curriculum daadwerkelijk wordt uitgevoerd zoals beoogd.

1. Opleidingskader

<p>1a. Doelstellingen/missie ten aanzien van domein</p> <p>Welke doelstellingen en missie heeft de hogeschool geformuleerd voor de opleidingen in het visitiedomein?</p> <p>1 De hogeschool heeft in samenspraak met de sector/faculteit in het domein expliciet toekomstgerichte doelstellingen en een bijpassende missie geformuleerd.</p> <p>2 De hogeschool voert een financieel, facilitair en personeel beleid dat de sector/faculteit in staat stelt onderwijsaan te bieden dat functioneel is ter bereiking van de geformuleerde doelstellingen.</p>	<p>1b. Maatschappelijke kwalificatie-eisen op hoofdlijnen</p> <p>Welke (actuele en toekomstige) maatschappelijke kwalificatie-eisen aan de tweedegraads leraar onderscheidt de sector/faculteit?</p> <p>3 De sector/faculteit heeft een expliciet opleidings- en beroepsprofiel geformuleerd, waaruit blijkt dat zij ernaar streeft tweedegraads leraren af te leveren die de startbekwaamheid en de bereidheid bezitten om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het leren en het leervermogen van hun leerlingen te bevorderen rekening houdend met enerzijds de ontwikkeling van de schoolvakken, anderzijds de verschillen tussen leerlingen, • gestalte te geven aan de doelen van de basisvorming zoals omschreven in de <i>Wet op de basisvorming</i> en uitgewerkt door het <i>ProcesManagement Basisvorming</i> (onder de trefwoorden <i>Toepassing, Vaardigheid en Samenhang</i>), • hun leerlingen te stimuleren tot actief en zelfstandig leren, mede met het oog op verder leren in de tweede fase van het voortgezet onderwijs en/of de beroeps- en volwasseneneducatie en • door het bovenstaande bij te dragen aan de ontwikkeling van een democratische en multiculturele maatschappij (zoals omschreven in wetten en verdragen over het onderwijs). 	<p>1c. Maatschappelijke kwalificatie-eisen geconcretiseerd in eindtermen</p> <p>Welke eindtermen streeft elke opleiding na?</p> <p>4 Elke opleiding heeft concrete, van het opleidings- en beroepsprofiel afgeleide eindtermen geformuleerd en vastgelegd in een voor studenten, instituutdocenten en schoolpracticumdocenten toegankelijk examenprogramma.</p> <p>5 De eindtermen van elke opleiding betreffen de startbekwaamheid (in termen van kennis, vaardigheden en houdingen) van de tweedegraads leraar op micro- en op mesoniveau, met name wat betreft:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de inhoud van het betreffende schoolvak, • het pedagogisch-didactisch handelen ter bevordering van het onderwijsleerproces, • leerlingbegeleiding en • functioneren in een team.
--	---	--

2. Curriculum

	<p>2b. Beroepsvoorbereiding, met name relatie theorie-praktijk</p> <p>Welke voor elke opleiding bindende principes en procedures volgt de sector/faculteit bij de programmering van curriculumonderdelen, met name wat betreft de relatie theorie-praktijk?</p> <p>6 De sector/faculteit bevordert en bewaakt dat de inhoud en de programmering van de studieonderdelen van elke opleiding worden geïntegreerd en vastgesteld op grond van het opleidings- en beroepsprofiel en de eindtermen (zie 5).</p> <ul style="list-style-type: none"> • zodanig dat de vakstudie bevorderlijk is voor de beroepsvoorbereiding en • zodanig dat de beroepsvoorbereiding binnen het instituut (vakdidactiek en algemene didactiek) bevorderlijk is voor de beroepsvoorbereiding buiten het instituut (stages). <p>7 De sector/faculteit bevordert en bewaakt dat de propedeuse</p> <ul style="list-style-type: none"> • de student een zodanig zicht geeft op de inhoud van de hoofd- en de afstudeerfase dat een gefundeerde beslissing over al dan niet verder studeren in de leeropleiding mogelijk is (zie ook 5.2) en • inhoudelijk de noodzakelijke basis legt voor de hoofd- en de afstudeerfase. <p>8 De sector/faculteit bevordert en bewaakt dat de studieonderdelen van de hoofd- en de afstudeerfase zijn gefaseerd als onderdeel van leerroutes die studenten stimuleren tot een gestructureerde voorbereiding, uitvoering en theoretische verwerking van in omvang en complexiteit toenemende stageactiviteiten.</p> <p>9 De sector/faculteit bevordert en bewaakt dat in de afstudeerfase elke student</p> <ul style="list-style-type: none"> • in het voortgezet onderwijs en/of de beroeps- en volwasseneneducatie een qua belasting en verantwoordelijkheid nagenoeg met de beroepspraktijk overeenkomende praktijkervaring opdoet (in de 'eindstage' of als 'leraar in opleiding'), • deze praktijkervaring koppelt aan theoretische verdieping en • zijn/haar onderwijsbekwaamheid in het kader van één of meer differentiaties, specialisaties en keuzeonderdelen profileert met het oog op de kwalificatie-eisen van het tweedegraadsopleidingsveld. 	<p>2c. Beroepsvoorbereiding, met name relatie theorie-praktijk, met name doelgerichtheid en samenhang van de studieonderdelen</p> <p>In welke mate biedt elke opleiding een doelgericht en samenhangend curriculum aan?</p> <p>10 Het onderwijsaanbod is in overeenstemming met het opleidingskader (zie 1) en het sector-/faculteitsbeleid inzake de studieprogrammering (zie 2b).</p> <p>11 De leerinhouden van elke opleiding zijn zodanig gekozen dat zij, met name waar ze zijn ontleend aan wetenschap en kunst, in een functionele relatie staan tot de maatschappelijke kwalificatie-eisen aan tweedegraads leraren.</p> <p>12 De stageopdrachten bevorderen de terugkoppeling en integratie van stage-ervaringen in de theoretische studieonderdelen, met bijzondere aandacht voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een ruim voldoende beheersing van vakinhouden en leerstof, • inspelen op individuele verschillen voortvloeiend uit sociaal-economisch milieu, culturele herkomst, geslacht en eventuele handicaps, • bijdragen aan leerlingbegeleiding en • het vermogen zelfstandig en probleemgericht te functioneren in een team, met namen waar het gaat om (actieve deelname aan) het ontwerpen, ontwikkelen en organiseren van onderwijs.
--	---	---

3. Onderwijsleerproces/onderwijsuitvoering

	<p>3.1b Visie op leren en onderwijzen</p> <p>Wat beschouwt de sector/faculteit als wenselijke leerprocessen bij haar studenten?</p> <p>13 Het leidinggevend personeel van de sector/faculteit ondersteunt de docenten actief bij het uitvoeren van het curriculum zoals bedoeld, met bijzondere aandacht voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> de praktijkgerichtheid van de opleidingen, het leren reflecteren door aanstaande leraren, zowel tijdens als na de initiële opleiding en de pedagogisch-didactische voorbereidingsfunctie van de lerarenopleiding, dat wil zeggen dat de opleiders zelf praktiseren wat zij propageren. 	<p>3.1c Visie op leren en onderwijzen, met name zelfstandigheidsbevordering</p> <p>In hoeverre en op welke wijze slaagt elke opleiding erin de gewenste leerprocessen tot stand te brengen?</p> <p>14 Elke opleiding biedt zodanige inhoud en gebruikt zodanige werkvormen dat de overgrote meerderheid van de studenten de opleiding feitelijk doorloopt zoals bedoeld in het curriculum (zie 2) en wordt aangemoedigd te kiezen voor het leraarschap.</p>
	<p>3.2b Beleid ten aanzien van inrichting van het onderwijs</p> <p>Welke initiatieven neemt de sector/faculteit om het onderwijsleerproces zodanig in te richten dat het curriculum wordt uitgevoerd zoals bedoeld?</p> <p>15 De sector/faculteit bevordert de wisselwerking tussen theoretische studie en praktische ervaring op grond van een opleidingsdidactisch gefundeerd stageplan, waarin zodanige voorzieningen en maatregelen beschreven staan dat het benodigde aantal stageplaatsen gewonnen (kan) worden,</p> <ul style="list-style-type: none"> de stagedoelen en de daartoe leidende leerroutes voor alle betrokkenen helder (kunnen) zijn, institutedocenten en schoolpracticumdocenten de benodigde begeleidingsvaardigheden (kunnen) verwerven en ontwikkelen (zie ook 6.2) en de uitvoering van de stages regelmatig in het licht van de stage doelen wordt geëvalueerd (zie ook 6.3). <p>16 De sector/faculteit stimuleert de vakdocenten, vakdidactici, algemeen onderwijskundigen en schoolpracticumdocenten tot een zodanige samenwerking (zowel binnen als tussen opleidingen) dat de uit het opleidings- en beroepsprofiel voortvloeiende eindtermen een richtsnoer voor hun beroepsmatige handelen (kunnen) vormen.</p>	<p>3.2c Organisatie en planning</p> <p>Hoe functioneel zijn de organisatie en planning binnen elke opleiding ter realisering van de leerprocessen zoals bedoeld?</p> <p>17 De studiejed(s/en) komt/komen tijdig vóór het begin van het studiejaar uit en bevat(ten) definitieve en volledige informatie, waarop studenten een realistische studieplanning (kunnen) baseren.</p> <p>18 Het rooster van elke opleiding zit zo in elkaar dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> de studielast gelijkmatig is gespreid, in de loop van de studie de contacttijd afneemt ten gunste van de zelfstudietijd, tegelijktijdig niet meer dan een vastgesteld aantal verschillende studieonderdelen worden aangeboden, studie en tentaminering niet ten koste van elkaar zijn ingedeeld. <p>19 De direct bij de beroepsvoorbereiding betrokken docenten (vakdidactici, algemeen onderwijskundigen en schoolpracticumdocenten) beschikken over zoveel werktijd als nodig is om gezamenlijk studenten te begeleiden bij de voorbereiding en uitvoering van alle stageactiviteiten (inclusief tijd voor overleg en scholing ten behoeve van de begeleiding).</p>

4. Studenteninstroom

	<p>4.1b Werving en voorlichting</p> <p>Welke initiatieven neemt de sector/faculteit op het gebied van de werving en voorlichting?</p> <p>20 De sector/faculteit verspreidt in samenwerking met het werkveld wervingen voorlichtingsmateriaal over de aangeboden opleidingen, met bijzondere aandacht voor de specifieke kenmerken van het leraarsberoep en voor de tekortvakken.</p>	<p>4.1c Instroom (kwantitatief)</p> <p>Hoeveel studenten zijn er sinds het studiejaar 1990/1991 ingestroomd?</p> <p>21 De opgevraagde kentallen geven inzicht in (de ontwikkeling van) de aantallen ingestroomde studenten per jaar.</p>
	<p>4.2b Toelatingseisen en remediering van tekorten</p> <p>In hoeverre voert de sector/faculteit een aansluitingsbeleid met de vooropleiding, dat gericht is op het vaststellen en verminderen van aanvangstekorten bij studenten?</p> <p>22 De sector/faculteit heeft op grond van het opleidings- en beroepsprofiel</p> <ul style="list-style-type: none"> geëxpliciteerd welke aanvangskwalificaties instromende studenten in de lerarenopleiding minstens dienen te bezitten en met de opleidingen afgesproken welke aansluitingsmaatregelen zij nemen om eventuele aanvangstekorten vast te stellen en te verminderen. 	<p>4.2c Instroom (kwalitatief)</p> <p>Welk aansluitingsbeleid ter vermindering van aanvangstekorten voeren de opleidingen?</p> <p>23 Elke opleiding heeft op grond van de eindtermen concreet geformuleerd welke aanvangskwalificaties studenten dienen te bezitten m.b.t.:</p> <ul style="list-style-type: none"> vakinhoudelijke kwalificaties (kennis) en het beroep van leraar (houding en vaardigheden). <p>24 Elke opleiding neemt aansluitingsmaatregelen die gebaseerd zijn op een feitelijk inzicht in de aanvangstekorten bij studenten.</p>

5. Studentendoorsroom

<p>5.1a Hogeschoolbeleid</p> <p>Welk beleid voert de hogeschool ter bewaking en bevordering van het studierendement?</p> <p>25 De hogeschool heeft streefnormen vastgesteld voor het kwantitatief ondervijnsrendement.</p> <p>26 De hogeschool bevordert en bewaakt dat de sector/faculteit regelmatig over alle opleidingen op eenduidige wijze rendementsgegevens verzamelt, analyseert en zo nodig op grond hiervan verbeteracties onderneemt.</p>	<p>5.1b Rendementsbewaking</p> <p>In hoeverre bewaakt en bevordert en de sector/faculteit op systematische wijze het studierendement?</p> <p>27 De sector/faculteit gaat jaarlijks bij de opleidingen na in hoeverre de vastgestelde streefnormen zijn gehaald en initieert zo nodig verbeteracties.</p>	<p>5.1c Verbeteracties</p> <p>Wat doet elke opleiding ter bewaking en bevordering van het studierendement?</p> <p>28 Elke opleiding verzamelt en analyseert jaarlijks - in overeenstemming met het beleid van de hogeschool en de sector/faculteit en op grond van heldere slaagnormen - rendementsgegevens, die inzicht geven in de uitval en de studieduur in de propedeuse en de hoofdphase van de opleiding.</p> <p>29 Elke opleiding leidt uit de rendementsgegevens verbeteracties af die zowel op student- als op opleidingskenmerken gericht (kunnen) zijn.</p>
<p>5.2a Hogeschoolbeleid</p> <p>Welk beleid voert de hogeschool inzake de selecterende en verwijzende functies van de propedeuse?</p> <p>30 De hogeschool heeft in samenspraak met de sector/faculteit op hoofdlijnen inhoud gegeven aan selectie en verwijzing in de propedeuse, waarbij in ieder geval een standpunt is bepaald over het al dan niet uitbrengen van een bindend studieadvies aan het eind van het eerste studiejaar.</p>	<p>5.2b Uitvoering van beleid</p> <p>Welke initiatieven neemt de sector/faculteit om gestalte te geven aan selectie en verwijzing in de propedeuse van elke opleiding?</p> <p>31 De sector/faculteit heeft in samenspraak met de opleidingen aan de eindtermen criteria ontileend, aan de hand waarvan de geschiktheid van de studenten voor de studie en het beroep beoordeeld kan worden.</p> <p>32 De sector/faculteit bevordert en bewaakt dat de opleidingen de afgesproken criteria voor geschiktheid gebruiken bij de selectie en verwijzing van studenten na het eerste studiejaar, al dan niet in de vorm van een bindend studieadvies.</p>	

5. Studentendoorstroom

<p>5.3a Studievoortgangsregistratie en -bewaking</p> <p>Welk beleid voert de hogeschool inzake de studievoortgangsregistratie en -bewaking en welke faciliteiten stelt zij hiervoor ter beschikking?</p> <p>33 De hogeschool ondersteunt de sector/faculteit in het streven studenten de propedeuse na één jaar met goed gevolg te doen afsluiten en de gemiddelde duur van de gehele studie tot vier jaar te beperken. Hiertoe bevordert en bewaakt zij in ieder geval dat de sector/faculteit de studievoortgang zodanig registreert dat studenten opleidingskenmerken in relatie tot elkaar geanalyseerd (kunnen) worden.</p>	<p>5.3b Studievoortgangsregistratie en -bewaking; studiebegeleiding</p> <p>Met behulp van welke instrumenten registreert en bewaakt de sector/faculteit de studievoortgang? Welke bijdrage levert dit aan de studiebegeleiding? Op welke wijzen is de sector/faculteit actief op het gebied van de studiebegeleiding? In hoeverre coördineert zij de betreffende inspanningen van de opleidingen?</p> <p>34 Het studievoortgangsregistratiesysteem van de sector/faculteit maakt het mogelijk dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • studieproblemen van zowel cohorten studenten als individuele studenten vroegtijdig worden gesignaleerd en alle relevante gegevens snel ter beschikking komen van de studiebegeleiders. <p>35 Met behulp van de gegevens vindt studiebegeleiding plaats door aangewezen begeleiders, die zich daarbij baseren op schriftelijk vastgelegde richtlijnen van de sector/faculteit over:</p> <ul style="list-style-type: none"> • doelen en inhoud van de begeleiding, • organisatie en vorm van de begeleiding, • verantwoordelijkheden van de begeleiders en • maatstaven waaraan het succes van de begeleiding kan worden afgemeten. <p>36 Indien individuele studiebegeleiding aanwijzingen oplevert dat kenmerken van een opleiding de studievoortgang belemmeren, bevordert en bewaakt de sector/faculteit dat hierop verbeteracties worden gericht.</p> <p>37 De studiebegeleiders overleggen periodiek met elkaar, met niet bij de begeleiding betrokken docenten en met de leiding van de sector/faculteit over:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de doelmatigheid van de studiebegeleiding en • de verbetering ervan. 	<p>5.3c Studiebegeleiding</p> <p>Wat doet elke opleiding aan studiebegeleiding?</p> <p>38 De studiebegeleiding is erop gericht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • individuele studieproblemen te voorkomen, tijdig te signaleren en op te lossen, • keuzen te (helpen) maken in verband met selectie en verwijzing in de propedeuse, • de studieresultaten te verbeteren.
--	--	---

6. Beleid en organisatie, 6.1 Vernieuwingsbeleid

<p>6.1a Ondersteuning van ontwikkelingswerk</p> <p>In hoeverre voert de hogeschool een beleid ter bevordering van vernieuwingen in de lerarenopleidingen? Welke faciliteiten stelt zij daarvoor beschikbaar?</p> <p>39 De hogeschool ondersteunt met het oog op de maatschappelijke ontwikkelingen rond het leraarsberoep de opstelling en uitvoering van een (plan,voor) vernieuwingsactiviteiten door de sector/faculteit.</p>	<p>6.1b Relatie met beroepenveld; vernieuwingsbeleid</p> <p>Welke relaties onderhoudt de sector/faculteit met het beroepenveld in haar regio? Welke initiatieven neemt de sector/faculteit tot onderwijskundige vernieuwing en kwaliteitsverbetering van de opleidingen? Zijn daarvoor voldoende randvoorwaarden aanwezig?</p> <p>40 De sector/faculteit voert regelmatig overleg met de scholen voor voortgezet en beroepsonderwijs en de instellingen op educatief terrein in haar regio, waarin zij nagaat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • in hoeverre de afgesludeerden naar het oordeel van de scholen voldoende startbekwaamheid bezitten en in het verlengde hiervan • welke veranderingen in de studieprogramma's noodzakelijk zijn, met name met het oog op de ontwikkelingen rond de basisvorming, de tweede fase van het voortgezet onderwijs, de beroeps- en volwasseneneducatie, intercultureel onderwijs en de kabinetsvoorstellen in Vitaal Leraarschap. <p>41 De sector/faculteit initieert mede op grond van het overleg met het beroepenveld de opstelling, uitvoering en bijstelling van een vernieuwingsplan, waarin in ieder geval wordt vastgelegd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • welke vernieuwingsactiviteiten zullen worden uitgevoerd, met welke prioriteit en volgens welk tijdpad, • hoe de taken en verantwoordelijkheden verdeeld zijn, • welke financiële en personele middelen er beschikbaar zijn en • aan welke eisen het resultaat minstens moet voldoen. <p>42 De leiding van de sector/faculteit streeft er actief naar bij de opleidingen een draagvlak voor de vernieuwingsactiviteiten te scheppen en te behouden. Voorzover dit niet lukt, bepaalt zij de te volgen koers na afweging van de verschillende opvattingen binnen de sector/faculteit.</p>	<p>6.1c Beleidsvoering</p> <p>In welke mate en op welke wijze voeren de opleidingen het vernieuwingsbeleid van de sector/faculteit uit?</p> <p>43 Bij de uitvoering van het vernieuwingsplan wordt tussen en binnen de opleidingen samengewerkt met erkenning en gebruikmaking van ieders specifieke deskundigheden.</p>
--	--	--

6. Beleid en organisatie, 6.2 Personeelsbeleid

<p>6.2a Deskundigheidsbevordering</p> <p>In hoeverre voert de hogeschool een personeelsbeleid dat de medewerkers in staat stelt hun werk op het noodzakelijke kwaliteitsniveau uit te voeren?</p> <p>44 De leiding van de hogeschool draagt zorg voor een realistische taakomvang en taakbelasting van de docenten, waarbij zij samen met de sector/faculteit bijzondere aandacht besteedt aan de ontwikkeling van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het ziekteverzuim, • het personeelsverloop en • de gevolgen van reorganisatie en afvloeiing voor de taakvervulling van het blijvende personeel. <p>45 De leiding van de hogeschool voert een beleid ter professionalisering van de docenten dat gekenmerkt wordt door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • toekenning van een apart budget, • prioriteitsstelling op onderwijskundige gronden en • samenhang met de uitkomst van functioneringsgesprekken. 	<p>6.2b Personeelsbeleid, met name in verband met taakbelasting en professionalisering</p> <p>Welke aanwijsbare, positieve en/of negatieve invloed(en) heeft het personeelsbeleid van de sector/faculteit op (de kwaliteit van) het functioneren van de docenten?</p> <p>46 De sector/faculteit hanteert bij aanstelling en beoordeling expliciete kwalificatie-eisen voor docenten op het gebied van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vakinhoudelijke en vakdidactische ontwikkelingen, • opleidingsdidactische bekwaamheid (inclusief vaardigheden op het gebied van studie- en stagebegeleiding) en • maatschappelijke en beleidsontwikkelingen rond het leraarsberoep. <p>47 De sector/faculteit voert een personeelsbeleid met expliciete aandacht voor taakbelasting, professionalisering en loopbaanontwikkeling, dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aansluit bij het vernieuwingsplan, • docenten qua taakbelasting en taakverdeling in staat stelt zich te concentreren op kerntaken, • mogelijkheden biedt voor docentenstages in en tijdelijke uitwisseling van personeel met het voortgezet onderwijs en de beroeps- en volwasseneneducatie en • voorziet in scholing en intercollegiale consultatie, met name op het gebied van begeleidingsvaardigheden voor instituuts- en schoolpracticumdocenten. 	<p>6.2c Personeelsbeleid, met name ten behoeve van professionalisering</p> <p>Voeren de opleidingen een zodanig personeelsbeleid dat de medewerkers hun werk op het noodzakelijke kwaliteitsniveau kunnen uitvoeren?</p> <p>48 De formatie is kwalitatief en kwantitatief toereikend om de gestelde taken, inclusief vernieuwingsactiviteiten, uit te voeren, waarbij als kwalitatieve indicatoren gelden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bevoegdheden en vakinhoudelijke kwalificaties, • gevolgde opleidingen en gevolgde scholingscursussen in kennis van en ervaring met de beroepspraktijk waarvoor wordt opgeleid, • inzicht in de maatschappelijke en beleidsontwikkelingen rond het leraarsberoep en • contacten met vakgenoten. <p>49 De opleidingen voeren de scholing van hun docenten uit in overeenstemming met het facultaire professionaliseringsbeleid en op grond van inzicht in de aanwezige (behoefte aan) kwalificaties. Daarbij zijn zowel de studierichtingsleiding als de docenten gebonden aan een inspanningsverplichting.</p>
--	---	---

6.3 Kwaliteitszorg

6.3a Plan van aanpak	6.3b Werkwijze	6.3c Verbeteracties
<p>Op welke wijze bevordert de hogeschool interne kwaliteitszorg?</p> <p>50 Teneinde de kwaliteit van de door haar verzorgde opleidingen te bewaken en te bevorderen beschikt de hogeschool over een plan van aanpak (inclusief richtlijnen) voor de verzameling, de analyse, de terugkoppeling en het gebruik van feitelijke gegevens over de uitvoering van de opleidingen.</p>	<p>Welke initiatieven neemt de sector/faculteit tot interne kwaliteitszorg en hoe voert zij deze uit?</p> <p>51 De sector/faculteit heeft in overeenstemming met het kwaliteitszorgbeleid van de hogeschool en in samenspraak met de opleidingen kwaliteitsbeleid geformuleerd die aan tweedegraads lerarenopleidingen gesteld moeten worden op het gebied van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • noodzakelijke randvoorwaarden, • inhoud en uitvoering van het onderwijs en de opbrengst van het onderwijs. <p>52 De sector/faculteit gebruikt onderzoeksinstrumenten die geschikt zijn om na te gaan in hoeverre de opleidingen aan de geformuleerde kwaliteitsbeleid voldoen.</p> <p>53 De sector/faculteit zorgt ervoor dat de evaluatieresultaten worden teruggekoppeld naar en gebruikt ter ontwikkeling van de opleidingen.</p> <p>54 De sector/faculteit zorgt ervoor dat bij de uitvoering van de kwaliteitszorg (dus ook bij het opstellen van zelfevaluaties ten behoeve van visitaties)</p> <ul style="list-style-type: none"> • alle relevante geledingen binnen de hogeschool worden betrokken, • successen en knelpunten niet alleen worden beschreven, maar ook achtergronden en oorzaken daarvan worden geanalyseerd en • voornemens voor kwaliteitsverbetering en vernieuwingsactiviteiten worden geformuleerd en geprioriteerd. 	<p>Wat doet elke opleiding aan kwaliteitsbewaking en -verbetering?</p> <p>55 Elke opleiding werkt op grond van een heldere taakverdeling mee aan de uitvoering van het facultaire kwaliteitszorgbeleid en onderneemt naar aanleiding van evaluatieresultaten verbeteracties, met name wanneer het gaat om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de uitvoering van het stageplan en de verwezenlijking van de hiermee verbonden leerroutes, • het gebruik van werkvormen ter bevordering van de zelfstandigheid van studenten, • de studeerbaarheid, • de studievoortgang en het rendement, • de remediatie van aanvangstekorten, • de criteria voor toelating tot de hoofdphase, • de resultaten van vernieuwingen, • het niveau waarop afgestudeerden in staat zijn het vakleraarschap uit te oefenen en hierop te reflecteren, • de professionaliteit en de professionalisering van docenten, • de professionaliteit en de professionalisering van docenten, met name de arbeidsomstandigheden en de taakverdeling tussen personeelsleden.

6.4 Organisatie

	<p>6.4b Onderwijskundig leiderschap</p> <p>In hoeverre en op welke wijze slaagt de leiding van de sector/faculteit erin een toekomstgerichte ontwikkeling van de lerarenopleidingen te bevorderen?</p> <p>56 De sector-/faculteitsdirectie slaagt er - op grond van diepgaande kennis van en een concrete visie op het leraarsberoep - in de voorwaarden te scheppen en de inhoudelijke en procesmatige sturing te geven die nodig zijn voor een toekomstgerichte ontwikkeling van de lerarenopleidingen.</p> <p>57 De sector-/faculteitsdirectie voert een duidelijk beleid inzake opleidingen die wel geregistreerd staan in het Centraal Register van Opleidingen in het Hoger Onderwijs, maar wegens onvoldoende studentenaantallen niet worden aangeboden. Het overleg en de besluitvorming binnen de sector/faculteit kenmerken zich door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • eenvoudige structuren en procedures, • een heldere afbakening van taken en bevoegdheden, • een organisatiecultuur waarin groeperingen en personen op hun verantwoordelijkheden aangesproken (kunnen) worden (indien nodig met inbegrip van sancties) en • samenwerking met relevante instanties en personen binnen en buiten de hogeschool. 	<p>6.4c Arbeidsklimaat</p> <p>In hoeverre en op welke wijze benutten de opleidingen en geleidingen binnen de sector/faculteit de gegeven mogelijkheden voor een kwalitatief hoogstaande uitvoering en ontwikkeling van het onderwijs?</p> <p>59 Er bestaat een arbeidsklimaat dat docenten, studenten en overige betrokkenen bij de opleidingen stimuleert tot inhoudelijke feedback en bezinning op het eigen handelen en het gezamenlijk hieruit trekken van toekomstgerichte consequenties.</p>
--	---	--

Beoordelingskader visitatie tweedegraadslerarenopleiding

	a Hogeschool	b Sector/faculteit	c Opleiding
1 Opleidingskader	1a Doelstellingen/ missie t.a.v. domein 1-2	1b Maatschappelijke kwalificatie- eisen op hoofdlijnen 3	1c Idem; geconcretiseerd in eindtermen 4-5
2 Curriculum	2a ---	2b Beroepsvoorbereiding, m.n. relatie theorie-praktijk 6-9	2c Idem, m.n. doelgerichtheid en samenhang van de stu- dieonderdelen 10-11
3 Onderwijsleerproces/ Onderwijsuitvoering	3.1a ---	3.1b Visie op leren en onderwijzen 13	3.1c Idem, m.n. zelfstandigheids- bevordering 14
	3.2a ---	3.2b Beleid t.a.v. inrichting van het onderwijs 15-16	3.2c Organisatie en planning 17-19
4 Studenteninstroom	4.1a ---	4.1b Werving en voorlichting 20	4.1c Instroom (kwantitatief) 21
	4.2a ---	4.2b Toelatingseisen en remedi- ering van tekorten 22	4.2c Instroom (kwalitatief) 23-24
5 Studentendoorstrom	5.1a Rendement hogeschoolbeleid 25-26	5.1b Rendement rendementsbe- waking 27	5.1c Rendement verbeteracties 28-29
	5.2a Selectie en verwijzing in de propedeuse 30	5.2b Uitvoering van beleid 31-32	5.2c ---
	5.3a Studievoortgangsregistratie- en bewaking 33	5.3b Studievoortgangsregistratie- en bewaking; studiebegelei- ding 34-37	5.3c Studiebegeleiding 38
6 Beleid en organisatie	6.1a Ondersteuning en ontwikke- lingswerk 39	6.1b Relatie met beroepenveld; vernieuwingsbeleid 40-42	6.1c Beleidsvoering 43
	6.2a Deskundigheidsbevordering 44-45	6.2b Personeelsbeleid, m.n. i.v.m. taakbelasting en professio- nalisering 46-47	6.2c Personeelsbeleid, m.n. t.b.v. professionalisering 48-49
	6.3a Kwaliteitszorg, plan van aan- pak 50	6.3b Kwaliteitszorg, werkwijze 51-54	6.3c Kwaliteitszorg, verbeterac- ties 55
	6.4a ---	6.4b Organisatie, onderwijskundig leiderschap 56-58	6.4c Organisatie, arbeidsklimaat 59